

VOORUIT NAAR NIEUWEN STRIJD

REDE

**UITGESPROKEN VOOR HET
DEMONSTRATIEF KONGRES
VAN S.D.A.P. EN N.V.V. OP
19, 20 EN 21 SEPTEMBER 1925
:: TE 'S-GRAVENHAGE ::**

DOOR

R. STENHUIS
VOORZITTER N. V. V.

1925

N.V. „ONTWIKKELING” - AMSTERDAM

504p 525 17

VOORUIT NAAR NIEUWEN STRIID

REDE

UITGESPROKEN VOOR HET
DEMONSTRATIEF KONGRES
VAN S. D. A. P. EN N. V. V. OP
19, 20 EN 21 SEPTEMBER
1925 TE 'S-GRAVENHAGE

DOOR

R. STENHUIS
VOORZITTER N. V. V.

1925
N. V. „ONTWIKKELING” - AMSTERDAM

Dat de strijd tegen de reactie ook in ons land moet worden voortgezet, is geen toevallig, aan bijzondere personen te wijten, verschijnsel, doch een onderdeel van den strijd, die de socialistische arbeidersbeweging internationaal heeft te voeren.

Deze strijd kan verschillende vormen aannemen, hij wordt met verschillende middelen gevoerd, maar zijn wezen is overal hetzelfde.

Wij naderen in de wereld de beslissende slagen, waarin over het socialisme wordt beslist. De door de socialistische arbeidersbeweging in beweging gebrachte krachten in de arbeidersklasse zijn niet meer tevreden te stellen met sociale concessies alleen. De politiek voor het eerst tegen de Grachhuissen toegepast en nadien vele malen herhaald, kon tegen de socialistische beweging nimmer een duurzaam resultaat opleveren.

Nu mist het kapitalisme zelfs de middelen, om ze toe te passen.

En nu moge het waar zijn, dat de groote wereldstrijden, waarin om het socialisme wordt gestreden niet plaats vinden op den beperkten bodem van ons vlak landje, evenzeer is waar, dat, wat hier geschiedt, onder sterken invloed staat van de wereldgebeurtenissen.

Onze strijd tegen de reactie, voor de verwezenlijking van het socialisme, is een onderdeel van de groote, internationale worsteling van het proletariaat, die voornamelijk in de groote landen gestreden en beslist wordt.

De wereld zucht nog steeds onder de gevolgen van den grooten oorlog en siddert van angst voor de mogelijkheid van een nieuwe, nog verwoestender botsing.

De taak van de socialistische arbeidersbeweging is in deze wereld driedelig.

- a. Zij zal moeten pogen de reactie te breken.
- b. Haar taak is, den toekomstigen oorlog te verhinderen, en
- c. Een positieve politiek te verwezenlijken, die het socialisme nader brengt.

Onze strijd gaat om deze drie zaken, die onafscheidelijk aan elkaar verbonden zijn; geen van drieën kunnen we verwezenlijken, zonder dat de macht van het kapitalisme belangrijk is verzwakt en teruggedrongen.

Wanneer onze arbeidersbeweging realiteitspolitiek wil voeren, dan mag ze niet een politiek van den snoepwinkel opzetten, waar iedere gegadigde een gewenschte hoeveelheid bekomen kan van de door hem of haar meest begeerde zaken.

Wij zullen er ons dan ook klaar over moeten zijn, dat het niet gaat om een bepaalde soort van algemeene protesten, maar om een concrete politiek in concrete aangelegenheden.

Het gaat evenmin om wenschelijkheden, doch om mogelijkheden; het gaat niet om ideologieën, om wat we droomen, maar om de werkelijkheid van de klasseworsteling, waarin niet ideologieën, maar machtsverhoudingen en machtsmiddelen beslissen.

Kan de socialistische arbeidersbeweging internationaal komen tot een klare, heldere politiek, even realistisch en koelbloedig als onverschrokken, dan zullen de komende 50 jaren zich kenmerken door een worsteling scherp en beslissend; mist het socialisme dat vermogen, dan zal Brailsford gelijk krijgen, die in de „New Leader” meende uit te moeten spreken, dat op het oogenblik de socialistische beweging internationaal niet alleen geen politieke kracht is, maar ook zedelijk geen waarde heeft.

Van dat artikel van Brailsford acht ik slechts, dat het één ding juist in het licht heeft gesteld, n.l., dat

het socialisme slechts een zedelijke kracht kan zijn, wanneer het tevens een krachtig werkende, politieke factor is.

De reaktie, het oorlogsgevaar, kan slechts definitief worden overwonnen door een sterke socialistische arbeidersbeweging, die met het oorlogsgevaar, de periode van reaktie beëindigt en een nieuw tijdperk van vrede en socialen vooruitgang inleidt.

In de oude wereld hebben de laatste jaren geweldige veranderingen plaats gegrepen.

Het economische zwaartepunt der kapitalistische wereld is verschoven; de alleenheerschappij van Europa, heeft in de wereld een einde genomen.

De wereldgeschiedenis was honderden jaren de geschiedenis van Europa, dat de andere werelddeelen beheerschte. Op dit oogenblik is Amerika het middelpunt van de wereldeconomie en daardoor voor een groot deel der wereldpolitiek. Daar is op het oogenblik de grootste rijkdom; daar is meer dan de helft van de goudschat der wereld; daar is de technisch meest ontwikkelde industrie.

Zij bergt de groote geldkoningen, waarvan een rij van landen economisch en politiek afhankelijk is. Dat dit zoo is, verzwakt de positie der internationale, socialistische arbeidersbeweging, daar in Amerika de socialistische beweging nog zwak en onbeteekenend is, de arbeiders er door de positie van Amerika nog tevreden kunnen worden gesteld door concessies, waartoe het Europeesch kapitalisme de macht niet meer heeft. Daar kan de tegen Crachhus gevoerde politiek nog worden herhaald. Daar staat echter tegenover, dat in de wereld een nieuwe kracht opkomt, die het kapitalisme belaagt, n.l. de Oostersche volksmassa, die zich gaat verheffen, in opstand komt tegen de barbaarsche uitbuiting van de beschaafde Europeesche bourgeoisie.

Arbeid, burgerij en intellekt, verheffen zich daar gemeenschappelijk tegen den vreemden overheerscher en al zal de door hen aangeboden strijd geen vrijheid op morgen beteekenen, het kapitalisme zal het nu aan het rollen zijnde rotsblok niet kunnen ontwijken.

De opstand in China, de rebellie in Egypte, de revolutionaire beweging in Indië, de oorlog der Rijkabijlen, zij zijn alle uitingen van dezelfde kracht, de zucht naar nationale zelfstandigheid en bevrijding van de uitbuiting van het kapitalisme.

Schrede voor schrede zullen deze volkeren hun vrijheid winnen; een aaneenschakeling van stakingen en opstanden zal hen het vreemde juk doen afwerpen en de rol, die de proletarische massa daarin zal spelen, maakt het mogelijk, dat zij het Europeesch socialisme de hand reiken.

Te betreuren is daarom de politiek van Sowjet-Rusland, dat poogt deze bevolking te mobiliseeren tegen het Westen van Europa, in plaats van de brug te vormen, die het Westersche socialisme verbindt met de massa's uit het Oosten.

De Sowjet-republiek heeft de eigenschap van alle in en door revoluties gegrondveste staatsgemeenschappen, dat het een wondergeloof heeft in het geweld; groote revoluties hebben steeds de tendenz naar revolutie-oorlogen, door oorlog en bevrijdingszending onder andere volkeren te willen verrichten, terwijl in haar het sterke gevoel leeft, dat zij zonder dat de revolutie in haar trant zich snel doorzet in andere landen, haar eigen revolutie onveilig wordt.

Dat brengt ook de Sowjet-Union tot een politiek, die beoogt in bondgenootschap met de Oostersche volken het imperialisme van de Europeesche groot-machten te overwinnen.

Daartegen moet de arbeidersbeweging van Europa haar politiek stellen. Wij kunnen niet anders dan ons tegen deze oorlogspolitiek van Sowjet-Rusland richten, want deze oorlog zou, gegeven de ontwikkeling van de techniek der oorlogsmachinerie en de mogelijkheden van den gas-oorlog niets minder beteekenen dan een uitroeijing van de bevolking van Europa.

Onze politiek moet er een zijn van zelfstandige machtsvorming van de arbeidersklasse binnen ieder land; bereidheid tot samenwerking met het Russisch kommunisme, door Bauer in Marseille een gewelddadige speling van het socialisme genoemd, op den grondslag van een politiek, die beoogt den vrede te handhaven en een bondgenootschap tusschen het Westersche en Oostersche proletariaat tot stand te brengen, om tezamen met dezen in inter-

nationaal verbond, het kapitalisme en de kapitalistische regeeringen met politiek-parlementaire en economische machtsmiddelen te ontronen.

Daarvoor is misschien thans de tijd gekomen; de Sowjet-Unie heeft voorloopig rust noodig, om zich te herstellen van de stormen van oorlog, revolutie en burgeroorlog. Zijn kommunistische leiders vinden wellicht den tijd te bedenken, dat, zoo de toestand al ooit anders is geweest, de ontwikkeling van de techniek het nu onmogelijk maakt het socialisme den volkeren aan te bieden door den krijgsgod de noodige offerandes te brengen.

Deze krijgsgod is een monster geworden, dat, eenmaal tot den maaltijd toegelaten, onverzadigbaar is en de volkeren volledig verslindt.

Zou de Europeesche arbeidersbeweging kunnen komen tot een bondgenootschap met het Oostersche proletariaat en kon de Russische revolutie begrip krijgen van de situatie, waarin hun politiek van nu het Europeesche proletariaat brengt en daarnevens begrijpen, dat hun spelen met den oorlog een gevaar inhoudt, waarbij het voor de Europeesche naties gaat om het leven zelf, dan zou het proletariaat internationaal een macht vormen, die alle reactie zou overwinnen en het socialisme in snel tempo zou kunnen verwezenlijken.

**

Terwijl het de taak is van de internationale organen der arbeidersbeweging naar een verbinding op dezen grondslag te streven, heeft in ieder land onze beweging tot taak te pogen, de reaktionaire krachten te beletten de arbeiders al verder neer te drukken.

Een zoo sterke beweging als daarvoor noodig is, kan alleen leven en zich ontwikkelen op den grondslag van het sociaaldemokratisch inzicht, die zoowel met economische als met parlementaire wapenen den strijd tegen de reactie voert.

De economische wapenen kunnen in dien strijd van groote beteekenis zijn, gelijk in de afgelopen maanden in het mijnbedrijf in Engeland is gebleken. Daar is ten slotte voorloopig verdere inzinking van het bestaan eener groote groep arbeiders voorkomen en de socialisatie van een belangrijk stuk industrie op de agenda der urgente politiek gebracht, door de economische machtsconcentratie van de arbeiders in de vitale deelen van het bedrijfsleven.

Maar nu moet den Nederlandschen arbeiders met nadruk worden gezegd, dat zulk een machtsaanwending alleen mogelijk is, wanneer sterke vakverenigingen bestaan en onder de arbeiders groote geslotenheid heerscht. In de katholieke pers is de laatste weken bestreden, dat de woorden van kardinaal Borne moeten worden verstaan, zooals ze door enkele socialistische organen verstaan zijn.

In strijd over de beteekenis van de woorden van den Engelschen kardinaal niet; daarin zou ik alleen lust hebben, als hij zelf aan de discussie deelnam. Maar ik konstateer het feit, dat aan de aktie van de arbeidersbeweging in Engeland, de katholieke arbeiders georganiseerd in de organisaties van mijnwerkers, transportarbeiders en spoorwegpersoneel hebben deelgenomen, dat ze mee zouden hebben gestaakt, om door het doen stopzetten van het economisch leven de Staat tegen zijn wil te dwingen in te grijpen en te noodzaken tot nationalisatie der mijnen. Ik stel vast, dat geen roomsch priester in Engeland de roomsche transport- en spoorwegarbeiders een dergelijke stap heeft verboden op grond van de geboden van het katholieke geloof en ik vraag tweërlei:

- I. Of de katholieke vakbeweging voor het doorzetten van principieele eischen tot dezelfde daad bereid is als de Engelsche katholieke arbeiders, en
- II. zoo dat niet het geval mocht zijn, of ze dan eens uiteen willen zetten, waarom de katholieke Nederlandsche arbeider verboden is, wat de katholieke Engelsche arbeider geoorloofd is.

Op deze twee konkrete vragen zal geen antwoord gegeven worden, want als de heeren zouden antwoorden, dan zouden ze moeten erkennen, dat het verschil is, dat de leiders van het katholieke volk in Engeland de arbeiders

beren, dat ze vrije menschen zijn en in Nederland, dat de arbeidersklasse een lakeienstand is, tot dienstbaarheid aan de bezitters veroordeeld.

De Nederlandsche arbeiders zullen over de macht, die de arbeiders in Engeland de laatste maanden ontwikkelden, eerst dan beschikken, wanneer ze onze beweging belangrijk hebben versterkt.

Daarom was het verwijt, dat dit kongres is een reclame-kongres, waartoe beoogd werd ons kongres te stempelen tot iets minderwaardigs, onjuist, omdat de aard en de kracht van den strijd tegen de reaktie en het te verwachten succes, afhankelijk is van de kracht onzer beweging, zoodat de beste strijd tegen de reaktie bestaat in de vergrooting van den invloed der moderne arbeidersbeweging.

Om te doen, wat in Engeland gebeurd is, moeten in het N. V. V. toch stellig 4 à 5 honderdduizend man zijn georganiseerd. De Nederlandsche arbeiders moeten begrijpen, dat het overwinnen der reaktie niet gaat met jammerklachten, ook niet met verbitterde protesten, doch alleen met machtsvorming, dat de kracht heeft, de geschikte wapenen te handteeren.

Alle gepraat verandert niets aan het feit, dat alleen onze beweging macht heeft.

Wanneer ons kongres dan ook niets anders zou beoogen dan met elkaar beraden, hoe onze beweging is te vrsterken, en het zou daartoe middelen hebben gevonden, dan zou het het nuttigste werk tegen de reaktie hebben verricht, dat verricht kon worden.

***

De reaktie zal pogen door te zetten.

De noodzaak van reaktie voor het kapitalisme groeit uit zijn onmacht, om aan de arbeidersbevolking een eenigszins behoorlijk bestaan te verschaffen met instandhouding van zijn winst en verspilling.

De heeren oreeren wel in alle toonaarden over de voortreffelijkheid van het kapitalistisch stelsel, maar in hun eischen van lagere loonen, langeren werktijd, stopzetting der sociale politiek enz., zit de erkenning van hun onmacht. En de heer Dresselhuis, de tenorzanger van een stervend liberalisme, heeft in zijn opstellen over Democratie in de „Nieuwe Rotterdammer Crt.” betoogd, dat de ware democratie is, dat de belangen der arbeidersmassa worden opgeofferd aan wat hij noemt het algemeen belang, doch wat in wezen niets anders is dan het belang der bourgeoisie, der heerschende klasse.

En de heer Treub, die, sinds hij in den reaktionairen hoek is verzeild, het gebracht heeft tot een valsche bariton, de heer Treub, hoogst bezoldigd vakvereenigingsbestuurder in Nederland, die tegen vergoeding van een respectabel aantal mille, het groepsbelang van de uitbuiters van Indië tegenover het volksbelang behartigt en verdedigt, heeft reeds den eisch doen hooren, dat het Overheidspersoneel ontkiezerd zal moeten worden, opdat hun arbeidsvoorwaarden gemakkelijker kunnen worden verslechterd.

Waarom willen de heeren die verslechteringen?

Zoo maar, om de arbeiders te treiteren?

Uit een soort wellust?

Ik wil dat geen oogenblik veronderstellen.

Zij spreken zelf van economische noodzaak. Maar was is dat anders dan met andere woorden uitspreken, dat het kapitalisme onmachtig is om de arbeiders te laten leven op het oogenblikkelijk welvaartspell, dat nog niets bijzonders is.

Dat is een onmachtverklaring; een maatschappelijk beheer, dat niet bij machte is de tegenwoordige bescheiden, sobere levenswijze van de volksmassa te garandeeren, kan moeilijk een goed beheer worden genoemd.

Daarbij komt, dat de politiek der kapitalistische klasse tot voortdurende bestendiging van den chaos voert.

Er zijn op het oogenblik, ondanks de ontwapening van Duitschland en Oostenrijk, in Europa 1 miljoen soldaten meer dan voor den oorlog.

De schuldenlast, welke rust op de staten en de produktiemiddelen, dwingen tot verhoogde uitbuiting. De kartels en trusts, die orde en organisatie moeten brengen in de produktie, beginnen met deze te verminderen

om de winst veilig te stellen en manifesteren daarmee, hoezeer het privaat bezit der produktiemiddelen een volksvijandelijke instelling is.

Het is duidelijk, dat op deze wijze de nood eer zal verergeren dan verminderen. vooral als de in den aanvang mijner rede genoemde krachten zich verder ontwikkelen.

Zoo is strijd tegen de reaktie, strijd tegen het kapitalisme. De konfessioneele en neutrale vakverenigingen, die onder de leuze, dat ze sociale organisaties zijn, het kapitalisme aanvaarden als eenig mogelijk produktiestelsel en zich onthouden van den politieken strijd tegen het stelsel van het privaat-kapitalistische bedrijfsbeheer, maken zich daardoor zelf tot door de kapitalistische klasse te verwaarloozen factoren, tot de knechten van het kapitalistisch stelsel.

Naar aanleiding van dit kongres heeft het orgaan van het Verbond van Fabrikantenverenigingen zijn angst uitgesproken voor bolsjewistische aktie onzer beweging en burgers, boeren en buitenlui er tegen in het geweer geroepen, de stuipen op het lijf te jagen.

De bolsjewistische boeman moet dienen om niet alleen alles wat leeft van de uitbuiting der arbeiders tegen ons in het harnas te jagen, maar ook, om de arbeiders of althans een deel van hen, verre van de arbeidersbeweging te houden.

Voor de bourgeoisie was niets profijtelijker, dan dat de arbeidersbeweging van West-Europa zich wierp in de armen van het bolsjewisme.

Ongetwijfeld zou den kapitalisten er schade door worden toegebracht, maar de bolsjewistische methode kan in de West-Europesche landen, die niet zelf binnen hun grenzen beschikken over een agrarisch achterland, geen ander resultaat hebben dan een bittere nederlaag, die het proletariaat jarenlang volkomen machteloos houdt.

Het proletariaat van West-Europa kan de wegen van het Russisch kommunisme niet gaan.

De Russen moeten leeren inzien, dat hun methode geen exportartikel is. Wij hebben echter wel zeer scherp in het oog te vatten, dat de kapitalistische heerschappij zich niet zal kunnen handhaven en dat onze beweging de geroepene en aangewezen is, om in Europa de leiding te nemen.

De bourgeoisie make zich geen illusies; een heerschappij, die de beschikking heeft over een schitterend produktie-apparaat en 6 miljoen arbeiders werkloos laat, verliest zienderoogen aan moreel en daadverkelijk gezag.

Een heerschappij, die erkent en door de daad toont alleen te kunnen herstellen door den werktijd te verlengen, leven en vreugde te rooven van de werkende massa en die massa door loonsverlaging de kale weiden van tekort, armoede en ontbering op te jagen,

wekt groeiende weerzin en toenemende tegenstand.

Wie strijd wil voeren tegen de reaktie, moet de arbeidersklases wijzen op de noodzaak de bourgeoisie als heerschende klasse te overwinnen, op de noodzakelijkheid ook voor de arbeidende bevolking, om als eenswillende massa met haar economische en politieke machtsmiddelen het kapitalisme te ontronen.

**

Dat wil niet zeggen, dat wij niets anders te doen hebben dan te toornen tegen het kapitalisme, aan te toonen hoe slecht het stelsel is.

Door onzen strijd voor socialistische vooruitgang en tegen elke teruggang manifesteert zich het volksvijandelijk karakter van het kapitalisme het sterkst.

Op sociaal terrein is een der belangrijkste zaken

DIE DER WERKLOOZENZORG.

Ik heb niet gearzeld wat goed was in het werk der vorige regeering de waardeering te geven die het verdiende. Maar tegelijk heb ik in de Eerste Kamer uiteengezet wat diende te gebeuren.

Het ware een dwaasheid te beweren, dat onze beweging hier geen buitengemeen belangrijk en resultaatvol werk heeft verricht. Ik herinner slechts

aan de houding van de regeering bij de interpellatie-Troelstra in 1908. Het antwoord, dat de regeering toen gaf kwam kort gezegd hier op neer:

Zoo laat mogelijk; zoo weinig mogelijk en zoo kort mogelijk.

Wanneer dat standpunt nu niet ingenomen is kunnen worden, dan komt dat door de toegenomen macht onzer beweging.

De beteekenis en de macht eener arbeidersbeweging kan men als het ware meten naar den stand en de aard der werkloozenzorg.

De reactie gaat er in alle landen dan ook fel tegen te keer.

Haar parool is: geef het kapitalisme vrijheid, smijt de arbeiders die werkloos zijn door onthouding van steun en stopzetting der werkverruiming op de arbeidsmarkt. Laat hen dringen om werk, ze worden wel gewillig en gedwee als ze worstelen moeten om een hap eten.

Dat kan echter niet meer; zulk een politiek zou de eenheid der arbeiders tot stand brengen, het einde der kapitalistische heerschappij versnellen.

De zaak van werkverruiming beweegt zich de laatste maanden in de goede richting, doch de tegenwerkende krachten zijn allerminst overwonnen.

De eenige mogelijkheid om tot een breed opgezette werkverruiming te komen is, dat er leeningen worden aangegaan voor het uitvoeren van groote produktieve en van rendabele werken, wier rente en aflossing wordt betaald door beperking der inproductieve uitgaven. In het Dep. van Financiën werken sterke krachten om dat tegen te houden en ook in de Nederlandsche Bank zijn zulke krachten aanwezig.

Uit de Millioenennota blijkt, dat de Minister van Financiën uit het vorige kabinet en de tegenwoordige Minister-President een opvatting hebben omtrent de wijze, waarop in de uitvoering van groote werken moet worden voorzien, die tot geen ander resultaat kan leiden dan dat alles met een slakkengang gaat.

In de Troonrede heet het: „maatregelen tot uitbreiding van werkgelegenheid zijn in overweging.”

Colijn heeft nu echter in zijn Millioenennota nog eens er op gewezen, dat *teruggekeerd* moet worden, volledig, tot het stelsel, dat alleen uitgaven op Buitengewoon mogen worden gebracht, indien die uitgaven onmiddellijk rendabel zullen zijn.

Indien het produktieve werken betreft, die niet onmiddellijk rente afwerpen, maar waarvan op den duur toch vermeerdering van de produktiviteit is te verwachten, dan moet een dergelijke uitgave volledig op Gewonen Dienst worden gebracht. In de Nota heet het:

„De algemeen als juist erkende regel, dat alleen die uitgaven als buitengewoon mogen worden aangemerkt waartegenover onmiddellijk inkomsten staan, voldoende om rente en aflossing van de leening te dekken, werd in de laatste jaren noodgedrongen wel eens verlaten; nu de begroting weder sluit en verdere aanwas van den nog veel te hoogen schuldenlast zoo-veel mogelijk moet worden vermeden, is het zaak zoo spoedig mogelijk een beter stelsel toe te passen.”

Dit beteekent dus, dat voor produktieve doch niet rendabele werken niet zal mogen worden geleend.

Dit wil dus weer zeggen, dat, waar de begroting sluitend moet blijven en er geen meerdere posten op mogen worden gebracht, van het uitvoeren van dergelijke werken, tenzij zij direkt rendabel zijn, niets zal komen.

Indien dit de opvatting van het Ministerie is, dan weten wij dus nu al, dat de minister van Waterstaat overstag is gegaan en er van het plan-Bongaerts dus niets zal komen. De zin in de troonrede is met zulk een financieele politiek geen frase, maar een leugen. Zij doet alsof men vijf ruggen uit een varken kan snijden.

Naar verluidt, bestaat het voornemen om gedurende 20 jaar een belangrijk bedrag per jaar te verwerken voor de verbetering van de groote verkeerswegen.

Hoe zal dit kunnen, indien hier niet voor geleend zal mogen worden.

De theorie, die in de Millioenennota als de eenig juiste wordt beschouwd, wordt een theorie, waarachter men zich verschuilt, om zoo goed als niets te doen.

Wij zullen moeten zien, wat de heer Bongaerts denkt over zijn plan als Kamerlid en of dit nu ook al oude plunje is geworden.

Hier staat de autoriteit van den Minister van Financiën tegenover den autoriteit van den President van de Nederlandsche Bank. De heer Vissering heeft bij herhaling als zijne meening uitgesproken, dat ook voor produktieve maar niet rendabele werken kan worden geleend. Voorshands lijkt ons dit een betere autoriteit dan de oud-Minister van Oorlog en de oud-Direkteur van de Bataafsche.

Ook Wibaut heeft herhaaldelijk het onjuiste van die theorie door de Regeering en den heer Colijn betoogd en aangetoond.

Onze beweging zal zich ernstig moeten inspannen, om te zorgen, dat we met de uitbreiding der werkgelegenheid niet in het moeras komen.

Wij hebben door voortdurende aktie en agitatie de werkverruiming gemaakt tot een zaak van dagelijkschen arbeid der regeering.

Onze aktie voor werkverruiming is aangevangen met ons kongres in November 1921 te Utrecht gehouden, waar we in de aangenomen resolutie o.a. zeiden:

„Het kongres, van meening, dat aan de arbeiders die tot het verrichten van arbeid in staat en bereid zijn, daartoe gelegenheid moet worden gegeven; dat bij een krisis-werkloosheid van den tegenwoordigen omvang de Staat het aangewezen lichaam is, om inzake uitbreiding van werkgelegenheid organiseerend en zoo noodig dwingend op te treden en om het recht op financieele hulp te waarborgen; eischt van de regeering, dat zij ten spoedigste alle noodige maatregelen treft om aan de daarvoor geschikte arbeiders produktief werk te verschaffen.”

Sindsdien hebben wij voortdurend geijverd en gewerkt voor uitbreiding der werkverruiming.

Inmiddels hebben de verhoudingen zich gewijzigd; de werkloosheid heeft zich als het ware gekonsolideerd; in sommige streken van ons land zijn arbeiders te veel; zij zullen moeten emigreeren naar andere deelen van het land.

In een groot aantal steden zijn groepen ongeschoolde arbeiders overkompleet.

Daarbij komt de sterke toename onzer bevolking. In verband hiermee heb ik in de Eerste Kamer een groot plan van georganiseerde werkverruiming ontwikkeld.

Het N. V. V. zond aan de nieuw opgetreden regeering een adres waarin een gelijk plan werd ontwikkeld en nu eenige weken geleden heeft de Werkloosheidsraad zich met een advies tot de regeering gericht waarin deze Raad dezelfde voorstellen ontwikkelt.

In de bovengenoemde stukken wordt ook uitvoerig gesproken over de organisatie der werkverruiming.

Dat is een zaak van bijzonder gewicht. Hoe gaat het nu? Tal van aanlegenheden moeten meer dan één departement passeeren en herhaaldelijk is er een stille strijd over bevoegdheden die oponthoud veroorzaken.

De kommissie van hoogere ambtenaren is ook allermintst een orgaan dat een energiek aanpakken van groote zaken bevordert. Het is mijn overtuiging, dat men op deze wijze nooit komt tot een plan van groote konseptie.

Om deze reden heb ik in de Eerste Kamer aangedrongen op centralisatie en de instelling van een apart bureau onder direkt beheer van den Minister-President.

Door den heer Kortenhorst heeft blijkens zijn vroegere uitlatingen en blijkens zijn prae-advies, dit aanvaard.

Uit het advies van den Werkloosheidsraad blijkt, dat ook dit lichaam met zijn veelzijdige samenstelling deze gedachte heeft overgenomen.

Wil deze zaak echter tot stand komen, dan zal een groote kracht moeten worden ontwikkeld, want het is te begrijpen, dat verschillende hooge ambtenaren hierin zullen zien een beperking van hun invloed.

De beweging hiervoor zal dus *eendrachtig* moeten zijn en onder de voorstanders zal eenstemmigheid moeten heerschen.

Uit het advies van den Werkloosheidsraad blijkt, dat deze akkoord gaat

met mijn denkbeeld, om buiten eënnig Ministerie om dit orgaan te stellen onder den Minister-President zelf.

Uit het prae-advies aan de R.-K. Werkgeversorganisatie van den heer Kortenhorst blijkt, dat deze er voor voelt, om het onder den Minister van Arbeid of onder den Minister van Financiën te stellen. Dit is fout.

Wanneer het Instituut wordt verbonden aan het Ministerie van Financiën, dan zal de opvatting die nu uit de Millioenennota blijkt, omtrent het niet mogen leenen voor produktieve uitgaven, geheel het optreden van het te stichten bureau beheerschen en komt er van de zaak, kunnen we wel zeggen, zoo goed als niets terecht.

Het Bureau zal juist de versleten liberale opvattingen, die zonder opportuniteit tegenover de groote vragen der werkverruiming staan, moeten overwinnen.

Wordt het gesteld onder den Minister van Arbeid, dan zal dit zeker beter zijn dan onder de Minister van Financiën, maar dan blijven toch de wrijvingen, die er altijd bestaan, tusschen de verschillende Ministeries bestaan.

De beste oplossing is, dat het komt zeker niet onder den Minister van Financiën, ook niet onder den Minister van Arbeid, maar onder den Minister-President.

Het is ongetwijfeld iets nieuws; maar onze Staatsinrichting moet niet verstarren. Die moet zich ontwikkelen en als het noodzakelijk of nuttig is, dan moeten er ook nieuwe elementen in kunnen worden gebracht.

Zonder te willen naäpen wat in Engeland en Frankrijk bestaat, kan toch eens rustig worden bekeken hoe in deze landen de positie van den Minister-President is; de individueele verantwoordelijkheid der ministers mag geen belemmering worden om noodzakelijk werk goed te doen.

De Minister-President is tenslotte de algemeene leider der regeering en de welvaarts-politiek dient te staan onder leiding van den man die de algemeene politiek der regeering draagt en vertolkt.

Bij wrijving tusschen de departementen kan hij de kracht hebben de zaak door te zetten.

Naast een krachtige politiek gericht op werkverruiming in groote stijl, dienen de steunregelingen te blijven bestaan. Over geleidelijke opheffing dezer regelingen kan eerst gesproken worden wanneer de werkverruiming is georganiseerd.

Onwrikbaar dienen wij vast te houden aan den eisch, dat ieder recht heeft op levensonderhoud en dat de Staat als gemeenschapsorgaan de taak heeft niet alleen politiestaat te zijn, maar als gemeenschapsorgaan geroepen is dat levensonderhoud te waarborgen.

**]

Over het sociale deel van de Troonrede, na wat Alberda daarover heeft gezegd, slechts een enkel woord.

Het schijnt dat Koolen de Ziektewet eindelijk wil invoeren.

Ik treedt hier niet in eene bespreking van de grootere of kleinere doelmatigheid van eenig stelsel, doch wil vaststellen, dat

ten opzichte van de ziekteuitkeering er een belofte der werkgevers is, om de premieën geheel te betalen en de ziekteuitkeering 80 pCt. van het normale loon te doen zijn.

Een regeering die een Ziektewet maakt, die niet op deze basis is opgebouwd, doet een reaktionaire, arbeidersvijandige daad.

Onze beweging houdt vast aan

DE CEDANE BELOFTE

en eischt van de regeering, dat zij bij het maken eener Ziektewet deze belofte inkasseert.

Het treft dat in deze Troonrede over de uitbouw der arbeidersbescherming geen woord wordt gesproken. Toch behoeft deze niet kostbaar te zijn, terwijl zij bitter noodig is. De afschuwelijke werktijden, in de bedrijven, waar de Arbeidswet nog niet is toegepast schreeuwen letterlijk om die toepassing.

En vooral op het

gebied der jeugdbescherming valt nog alles te doen.

Eenige jaren terug scheen het, alsof in regeeringskringen iets begrepen werd van de groote taak die op het gebied der rijpere jeugd te verrichten valt.

Er werd een jeugdraad gesticht die tenopzichte van alles wat van belang is voor de rijpere jeugd, de regeering van advies zou dienen.

Deze raad is nu praktisch op nonactiviteit gesteld en de jeugdbescherming door de regeering manifesteert zich door voor kinderen van 14 en 15 jaar overwerkvergunningen te geven.

In de textielindustrie zijn voor zulke kinderen reeds weer werktijden van 9½ uur per dag voorgekomen.

Op het gebied van het onderwijs laat de toestand voor de rijpere jeugd alles te wenschen over. Van de 75.000 dertien tot achttien-jarigen in Amsterdam hebben b.v. 47.000 in het geheel geen onderwijs meer.

Het verplichte 7e leerjaar is opgeheven en men zal nu pogen de arbeidswet bij de gewijzigde leerplichtwet te doen aansluiten.

Zoo gaan we achterwaarts.

In tal van landen is men ons voor op het gebied van de jeugdbescherming en het geven van onderwijs aan de rijpere jeugd.

Onze beweging zal voor de rijpere jeugd de volgende eischen met groote kracht moeten stellen:

1o. leerplicht voor het lager-, vak- en voortgezet onderwijs tot het volbrachte 18e levensjaar. Het vak- en voortgezet onderwijs moet overdag en bij voorkeur in de morgenuren worden gegeven;

2o. volledige wettelijke bescherming zonder uitzonderingsbepalingen voor alle jeugdige personen tot het 18e levensjaar inclusief een verbod tot het verrichten van beroepsarbeid voor alle jeugdige personen tot het 15e levensjaar;

3o. een wettelijke leerlingregeling, aanpassend bij de moderne produktie-methode.

Alvorens ik kom tot het gebied van den vakstrijd, waar eveneens nog menige worsteling tegen de reaktie zal moeten worden gestreden, een enkel woord over de kerkelijke vakbeweging.

De konfessioneele vakbeweging is onvermoeid in het vragen; hare leiders zijn geboren smeekelingen.

Na de verkiezingen, toen het overleg tusschen de kerkelijke partijen was aangevangen, regeering en program moesten worden vastgesteld, zonden zoowel de roomsche als de protestantsche vakcentrale hun wenschen in.

Bij de besprekingen zelf worden deze vakcentralen dus zorgvuldig buiten de deur gehouden. Van eenig overleg met hen is klaarblijkelijk geen sprake. Zij mogen wenschen indienen en over die wenschen wordt dan beslist zonder hen.

Het lijstje hunner wenschen was zeer respektabel; in het maken van respektabele verlanglijstjes hebben de heeren trouwens groote vaardigheid.

Wat is er van terecht gekomen?

Behoudens de Ziektewet niets, maar dan ook volstrekt niets en het is nu nog de vraag hoe die ziektewet er uit zal zien.

Het Chr. Nat. Vakverbond en het R.-K. Vakverbond vroegen beide:

Wettelijke regeling der Werkloosheidsverzekering.

Er wordt niet over gerept.

Aktieve welvaarts-politiek.

De dubbelzinnigheid en tegenstrijdigheid der regeeringsverklaringen op dit terrein heb ik boven aangewezen.

Invoering eener Arbeidswet voor landarbeiders.

Er wordt niet over gekikt.

Algemeene doorvoering van de bepalingen der Arbeidswet.

Koolen denkt er niet aan en geeft overwerkvergunningen.

Bedrijfsorganisatie.

Er wordt geen woord over vuil gemaakt.

Een Rijkskinderfonds.

Het is vergeten.

Met ondergeschikten punten is het niet beter gesteld. En terwijl op deze wijze de regeering de smeeelingen der professioneele vakbeweging de deur wijst, hen met een hoonende lach huiswaarts zendt, komen de kerkelijke democratische bladen de Troonrede prijzen als een stuk, waarin een democratische politiek wordt uiteengezet.

De „Volkskrant” durft te schrijven, dat „zonder verpoozen” zal worden voortgegaan met sozialen arbeid.

De „Residentiebode” put uit de Troonrede vertrouwen en rust.

Het „Centrum” meent, dat de Troonrede „goede vooruitzichten” opent. Het eenige echter wat komt is de wet die de mogelijkheid opent om de kollektieve kontrakten bindend te verklaren. Als dit een hervorming is, is het een zeer kleine; roomsche demokraten, leden van den Hoogen Raad van Arbeid, heetten haar daar een vrij onbeteekende maatregel.

Wij zullen er geen strijd tegen voeren, maar van beteekenis is deze „hervorming” niet.

Reaktie, geen vooruitgang hebben we te verwachten op het gebied van werktijd en loon.

Colijn deed op dat gebied reeds schoone beloften. Bij de begrootingsdebatten van '23/'24 zeide hij op 22 Febr. 1924 o.a.:

„Ik heb gewaarschuwd tegen een wetswijziging met de 53-urige werkweek als norm. Juist met het oog op het belang dat de heer Dresselhuys ook wil dienen, het belang van een meerdere produktie. Er zijn zeker bedrijven, w a a r i n e e n l a n g e r e a r b e i d s d u r g e w e n s c h t m o e t w o r d e n g e a c h t .”

De heer Colijn betoogde toen verder, dat men echter de arbeiders maar niet zoo botweg de 48-urenweek kon ontnemen; dat zou verzet uitlokken.

Hij wilde het geleidelijk en door overleg.

Het verschil tusschen de liberalen en Colijn is, dat de eerste met een brutale openheid hun arbeidersvijandelijkheid tentoonstellen, terwijl Colijn den arbeiders haar beste sociale goederen rooven wil langs wegen van listige sluwheid.

Op het onlangs gehouden kongres van den Christelijken Middenstand heeft de heer Colijn deze opvatting opnieuw geuit. Nu komt de Troonrede zeggen, dat de Arbeidswet zal worden toegepast als de ekonomische toestanden het toelaten.

Uit de overwerkvergunning in de metaalindustrie blijkt hoe de regeering dat opvat. Onze metaalbewerkeren worden door de overwerkvergunning eenvoudig gemaakt tot internationale onderkruipers.

Duurzaam resultaat heeft dat niet; tenslotte volgen de andere landen en de wedstrijd wordt in dezelfde verhoudingen voortgezet op een lager levenspeil der arbeiders.

De gang van zaken op het gebied van den werktijd wijst er op, hoe eerloos de bourgeoisie geworden is.

In de jaren 1918/20 heeft zij de arbeiders de 48-urenweek beloofd; op de konferentie van Washinton in 1919 verklaarden de regeeringen zich plechtig bereid de 48-urenweek in te voeren.

En nu poogt de heerschende klasse alom deze belofte te breken.

Diepe eerloosheid is het kenmerk harer politiek tegenover de arbeidende klasse.

* *

Zal de regeering in de reaktionaire koers zeilen, ook van de werkgeversorganisaties is dat te wachten.

De pas verschenen prae-adviezen voor de Vereeniging voor Staathuishoudkunde en Statistiek wijzen in eene richting van verdere verslechtering.

De heer Goudriaan wenscht geen besteksbepalingen omtrent minimumloon en maximum arbeidstijd.

Geen bindend verklaren van kollektieve kontrakten.

De heer Kortenhorst wil geen vermindering van weekloonen maar een werktijdverlenging, waardoor de werkweek beweegt tusschen 50 en 56 uren

per week. Hij wil voorts de loonen van overheidspersoneel, die uitgaan boven die welke voor soortgelijken arbeid in het partikuliere bedrijf worden betaald, doen aanpassen bij de lagere partikuliere loonen.

De heer Stork acht verdere loondaling in verschillende bedrijven onvermijdelijk; de generaliseerende arbeidswetgeving wil hij verzwakken of opheffen; de loonen van het overheidspersoneel verlagen.

Zoo moet met verdere aanvallen worden gerekend; daarbij zal de arbeidersklasse van ons land er zich zeer terdege rekenschap van hebben te geven, dat bij den strijd voor het behoud der huidige arbeidsvoorwaarden, op de konfessioneele vakbeweging niet kan worden gerekend.

Bij de jongste moeilijkheden in de metaalindustrie, noemde „De Standaard” het de roeping van de konfessioneele vakbeweging de bedrijfsvrede te handhaven en de 53-urige werkweek te aanvaarden.

De kerkelijke vakbeweging aanvaardt deze door het anti-revolutionair hoofdorgaan aangegeven roeping.

Ik heb geen hoop, dat de roomsche en protestantsche vakbeweging hun arbeidersplicht zullen vervullen.

Op de Algemeene Vergadering van het Chr. Nat. Vakverbond sprak de voorzitter, de heer Kruythof, toen hij de onvriendelijke bejegening van de zijde der christelijke politieke partijen had gememoreerd, het bekende lakeienwoord, dat de christelijke arbeidersbeweging deze onbehoorlijke bejegening te beantwoorden had met te groote trouw.

***

Hoe staat het met de verschillende groepen? Het Overheidspersoneel is speciaal van katholieke zijde gesust met de opmerking, dat de deur nog niet dicht was.

Is de deur nu geopend of gesloten? Weliswaar hebben de leiders der kerkelijke vakbeweging gezwegen, maar de politici hadden zich uit eigener aandrifft de gegeven verklaring kunnen herinneren.

De mededeeling in de Troonrede is van dien aard, dat het oude spel van dubbelzinnigheid en bedrog kan voortgaan.

Onze vakbeweging heeft het vorige jaar door den strijd in de textielindustrie de loondaling tijdelijk tot stilstand gebracht.

Het was de regeering die weer de loonsverlaging doorzette. Daarbij heeft zij er bar op ingehakt; loonen van 16 en 19 gulden per week komen onder het rijkspersoneel nu voor; loonen van beneden f 30 per week zijn voor de ongeschoolden schering en inslag.

Het schijnt dat Colijn nu 3 miljoen wil verdeelen onder het Overheidspersoneel en ook in 1926 deze gunst wil verleenen.

Dat is 3 miljoen van de 38 miljoen die het Overheidspersoneel zijn ontnomen.

Het is een bitter schijntje.

Door deze politiek tegenover het Overheidspersoneel heeft Colijn een politiek gevolgd die vijandig is aan het belang van onze gansche klasse.

Door de daad spoort hij de werkgevers tot loonsverlaging aan.

Een apart woord over de onderwijzers: Er is misschien onder de groepen van geestelijke arbeiders geen groep die zoo zwaar getroffen is als de onderwijzers. Zij zijn gehoond en getrapt.

Het aanvangssalaris van f 1300 minus 8½ pCt. pensioen-premie is een hongerlijdersminimum. Het laat geen ruimte voor studie en het winnen van algemeene ontwikkeling.

De instelling van de adsistenten is een der ellendigste dingen die de onderwijzersgroep de laatste jaren is overkomen.

Deze adsistenten hebben geen salarisregeling en geen rechtspositie. Het komt voor, dat onderwijzers aan de school het loon van de adsistenten door bijdragen van eigen salaris verhoogden.

Salarissen van f 150 tot f 400 zijn voor deze meisjes regel.

De invoering van de adsistenten en hun erbarmelijk salaris is een aanslag op het onderwijs, de onderwijzers en op heel de groep van hoofdarbeiders, speciaal de Handels- en Kantoorbedienden. Menig jonge onderwijzer en onderwijzeres zal pogen een plaats op het kantoor te krijgen, al is het tegen een minimum salaris.

De socialistische arbeidersbeweging heeft alle krachten in te spannen, om deze ellendige toestanden op te heffen. Bij een zoo slechte materiele positie als nu voor tal van onderwijskrachten bestaat, is een duurzame verheffing van het onderwijs niet mogelijk.

De Bond, wel eens smalend salarisbond genoemd, zal dien naam als een eere naam moeten opeischen en het initiatief moeten nemen voor een krachtige aktie.

Hij zal de wegen van aktie moeten wijzen en de eischen dienen te formuleeren.

De arbeidersbeweging zal hem steunen.

De onderwijzers zullen melk- en waterorganisaties als het N. O. G. vaarwel moeten zeggen, de onvereinigen zullen hun zedelijk minderwaardige houding moeten prijs geven, opdat de Bond zijn maximum-kracht bereikt.

Met alle hulp en steun, die de arbeidersbeweging hem dan verleenen kan, zal het mogelijk zijn dat de onderwijzers weer recht wordt gedaan.

Wat de arbeiders in het partikuliere bedrijfsleven betreft, zal iedere vakbond alle zeilen moeten bijzetten voor vergrooting van zijn ledental, opdat hij in staat is

de arbeidsvoorwaarden te handhaven.

In November 1924 hebben wij het parool gegeven:

Geen loonsverlaging meer.

Op enkele uitzonderingen na is dat parool de praktijk geworden.

Wij willen nu niet volstaan met dit parool van de defensief; voor sommige groepen arbeiders

is loonsverlaging dringend geboden.

De groep waarvoor dat het sterkste geldt is die der landarbeiders. Loonen van f 12 tot f 15 per week zijn in heele streken van ons land regel.

Wie landarbeiders zegt, zegt hongerlijders; hun leven is een aaneenschakeling van zorgen, kommer, ellende en zwaren arbeid.

Op het platteland wordt bitter geleden.

Het is een eeuwig sloven en zwoegen om den mond open te houden.

De oorzaak daarvan is het veel te hooge arbeidslooze inkomen dat in het landbouwbedrijf wordt genoten.

De landeigenaar, de nietsnutter, die geen andere verdienste heeft dan dat hij den eigendomsitel van den grond in zijn zak draagt, graait een rijk gewin in zijn brandkast. Tot 1/3 en soms meer van de opbrengst wordt door hem, die geen enkele nuttige funktie verricht, genoten.

De hooge grondprijzen met de daarmee gepaard gaande hooge hypotheken en de hooge pachtprizen zijn een beletsel voor een behoorlijk loon.

Ekonomische en politieke aktie zullen hier samen moeten gaan om door de wetgeving die maatregelen te doen treffen die noodig zijn om aan de onrechtmatige uitbuiting der grondbezitters een eind te maken.

Onze boodschap richt zich over dit kongres heen tot de landarbeiders in het land.

Wij kunnen u, zoo luidt onze boodschap, niet zegenen tegen uwen wil, niet met weldaden overladen.

Maar wij kunnen, wanneer gij zelf aanpakt,

U steunen met al onze macht.

Daarom leg ik hier de vaste, onbreekbare belofte af, dat wanneer de landarbeiders de komende maanden den weg vinden naar onzen modernen Landarbeidersbond en onder leiding van dezen wordt het a. s. voorjaar besloten tot een sterken en omvangrijken strijd voor verbetering der arbeidsvoorwaarden, dan zullen zij daarbij kunnen rekenen niet alleen op alle hulp en allen steun die de moderne vakbeweging geven kan, maar ik verklaar, dat die hulp en steun zoo groot zal zijn

ALS DE LANDARBEIDERS BEHOEVEN.

De loonen der landarbeiders oefenen een neêdrukkenden invloed uit op het loonpeil van alle arbeidersgroepen.

Het is een algemeen klassebelang dat dit verandert.

Daarom moet de moderne organisatie onder de landarbeiders worden versterkt.

De revolutionaire vakbeweging spreekt weliswaar woorden van strijd, maar als de landarbeiders strijd gaan voeren, is ze tot daadwerkelijke steun niet in staat. Bij de stakingen aan de werkverschaffing in Friesland en Drente, zond het N. A. S. een 1200 gulden.

Uit de verantwoordingen der steunbeweging blijkt, dat het N. A. S. nog f 1000 aan vrijwillige steun per week weet op te brengen.

Zij pogen nu steeds de arbeiders uit onze organisaties hun akties te laten betalen. Na de solidariteit en offervaardigheid in eigen rijen gedood te hebben, moeten de modern georganiseerden voor de centen gaan zorgen die deze revolutionairen voor hun akties noodig hebben.

De landarbeiders moeten duidelijk verstaan, dat de revolutionaire vakbeweging als organisatie-apparaat voor den normalen strijd om de arbeidsvoorwaarden, heeft afgedaan.

Dat kan met de felste kritiek op ons niet anders worden gemaakt. Uiteengevallen in twee propagandaklubs voor de principetjes van diverse Hagepredikers, heeft zij

met een arbeidersbeweging geenerlei overeenkomst.

Wordt de positie der landarbeiders zwakker door versterking der revolutionaire vakbeweging, hetzelfde geldt voor de konfessioneele.

Het aantal georganiseerde landarbeiders in de konfessioneele bonden is misschien, heel misschien, voor de financieele draagkracht dier vakbeweging niet te groot om haar verplichtingen bij eventueelen strijd na te komen.

Wanneer zich nog een paar duizend landarbeiders bij de roomsche en protestantsche organisatie zouden voegen, dan zou

daarvoor kloeke strijd voor lotsverbetering onmogelijk worden,

omdat zoowel de roomsche als de protestantsche vakbeweging dan niet bij machte zouden zijn de bij hen georganiseerde landarbeiders te steunen.

Daarvoor zijn ze financieel te zwak, terwijl in hun rijen slechts een zeer zwakke solidariteit en offervaardigheid leeft.

Dat is gebleken bij het textielconflikt, toen financieele onmacht de konfessioneele vakbeweging tot een bondgenootschap met de werkgevers bracht tegen de moderne organisatie.

Wanneer op de konfessioneele vakbeweging de verplichting zou komen te rusten bij eventueele strijd in het landbouwbedrijf groote groepen landarbeiders te moeten steunen, dan is die strijd verloren.

daar de leiders der kerkelijke vakbeweging dan niet zullen schromen den strijd te breken.

Een enkel woord over de mijnwerkers.

Deze groep arbeiders is zwak georganiseerd; van de 26.000 arbeiders in het mijnbedrijf zijn stellig 20.000 onvereenigd.

Daardoor hebben de mijnwerkers de laatste drie jaren zeer ernstige loonsverlagingen moeten aksepteren.

De arbeid onder den grond is zwaar, onaangenaam en gevaarlijk.

Wie niet onder in de koel gewerkt heeft, kan zich geen voorstelling vormen van den deprimeerenden invloed dien den mijnarbeid uitoefent.

Op het kongres van den Mijnwerkersbond heb ik daarom gezegd, dat ieder uur werktijdverlenging een uur is dat ontstolen wordt aan het leven.

Het „Handelsblad” heeft dat levenslastering genoemd.

Het is juister te zeggen:

De arbeid in de mijnen is noodzakelijk, maar hij is een belediging van den mensch.

Daarom moeten de arbeidsvoorwaarden best zijn, de loonen hoog, de werktijd kort.

Er loopt nu een zorderling gerucht. Het zou in de bedoeling der mijn-direkties liggen de werktijd te verlengen.

Wij staan op het standpunt, dat wanneer de mijn-direkties met dergelijke voorstellen komen,

VERZET GEBODEN IS.

Dat verzet is alleen mogelijk met medewerking en in samenwerking met de roomsch-katholieke arbeidersbeweging. Het ware de realiteit verwaar-loozen, wanneer wij zouden meenen, dat onze beweging in Limburg alleen een strijd tegen de mijneigenaren zou kunnen voeren. Met de R.-K. samen kan het wel; de ongeorganiseerden zullen dan meegaan en in de organisatie worden gebracht.

Met de R.-K. Arbeidersbeweging te zamen, kunnen de mijnwerkers ook op andere wijze gesteund worden dan door financiële hulp. Te zamen zouden we het Spoorwegpersoneel tot daadwerkelijken steun kunnen oproepen door weigering van kolenvervoer.

De R.-K. arbeidersbeweging dient te beslissen.

Zij kan zich hier rehabiliteeren van haar treurige en betreurerswaardige houding in de textiel- en metaalindustrie, waar door haar schuld de werk-week op 50½ en 53 uur werd gebracht.

Ik hoop, dat zij tot deze rehabilitatie de kracht heeft,

Zoo staan de posities zuiver.

***

Er is buiten onze socialistische arbeidersbeweging, buiten de S. D. A. P. en het N. V. V., geen kracht van beteekenis, die strijden kan tegen de reaktie. Er is in de arbeidersklasse een diepe ontevredenheid; er wordt bitter geklaagd, er is gemor, gekanker en kritiek.

Dat is onvoldoende.

Ons ledental moet veel grooter; onze vakverenigingen moeten niet alleen financieel sterk zijn, maar veel grootere aantallen arbeiders omvatten.

In de arbeidersklasse moet het klare weten komen, dat alleen het socialisme redding kan brengen.

„Jammerklacht, noch fel protest, kunnen helpen in den strijd tegen de reaktie.

Tot een diepe stroom van verzet in Nederland de arbeiders zich vereenigen in de bedding der moderne socialistische arbeidersbeweging, de eenige welke redding kan brengen. Onze groei moet manifesteren, dat in de harten der arbeiders leeft de brandende begeerte om aan het kapitalistische regiem een eind te maken.

De aktie zal over eenige weken door de besturen voor de naaste toekomst worden vastgesteld. Onze mannen en vrouwen moeten zelf er op uit om 't woord van het hart te spreken tot de makkers om op die wijze de verwezenlijking van de medezeggingschap en de bedrijfsorganisatie naderbij te brengen.

En dan zullen wij zoo mogelijk in 1926 een demonstratie organiseeren, grooter en nog grootscher dan de September-demonstratie in 1923.

Wij willen groote dingen doen, maar daarvoor is noodig groote offervaardigheid en groote geestdrift.

En die kunnen wij geven, omdat wij weten, dat de zaak waarvoor wij strijden, de grootste en de schoonste is, waarvoor in de geschiedenis der menscheid ooit gewerkt is geworden.

De Centrale Arbeiders- Verzekerings- en Dep.bank

Rotatiedruk „Vooruitgang” — Amsterdam